EUROOPAN UNIONIN (OR. en)

ILMOITUS **LIMITE**

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea
Ed. asiak. nro:	8704/07 DROIPEN 36 +COR 1
Kom:n ehd. nro:	14904/01 DROIPEN 105 - KOM(2001) 664 lopullinen
Asia:	Ehdotus neuvoston puitepäätökseksi rasismin ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen ja ilmentymien torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin

Oikeus- ja sisäasioiden neuvosten tarkasteltua edellä mainitun ehdotuksen johdanto-osan kappaleita 25.6.2007 ja Euroopan parlamentin uudelleen kuulemista silmällä pitäen valtuuskunnille toimitetaan oheisena rasismin ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen ja ilmentymien torjumista rikosoikeudellisin keinoin koskevan neuvoston puitepäätösehdotuksen lopullinen teksti, jonka lingvistijuristit viimeistelevät ja joka toimitetaan Euroopan parlamentille uudelleen kuulemista varten.

NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS RASISMIN JA MUUKALAISVIHAN TIETTYJEN MUOTOJEN JA ILMENTYMIEN TORJUMISESTA RIKOSOIKEUDELLISIN KEINOIN

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 29 ja 31 artiklan sekä 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen[1],

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon[2],

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Rasismilla ja muukalaisvihalla rikotaan vapauden ja kansanvallan sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen ja oikeusvaltion periaatteita, joille Euroopan unioni perustuu ja jotka ovat yhteisiä kaikille jäsenvaltioille.

(2) Neuvoston ja komission toimintasuunnitelmassa, joka koskee parhaita tapoja panna täytäntöön Amsterdamin sopimuksen määräykset vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamisesta[3], Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä[4], Euroopan parlamentin 20 päivänä syyskuuta 2000 antamassa päätöslauselmassa[5] sekä komission neuvostolle ja Euroopan parlamentille antamassa tiedonannossa vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteutumisen seuraamiseksi Euroopan unionissa laadittavasta tulostaulusta[6] (vuoden 2000 jälkipuoliskoa koskeva puolivuotispäivitys) edellytetään toimenpiteitä tällä alalla. Neuvosto palautti 4 ja 5 päivänä marraskuuta 2004 hyväksymässään Haagin ohjelmassa mieleen Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2003 antaman vakaan sitoumuksen torjua rasismia, antisemitismiä ja

---

1 EUVL C …
2 EUVL C …
3 EYVL C 19, 23.1.1999, s. 1.
4 http://ue.eu.int/en/info/eurocouncil/index.htm
5 EYVL C 146, 17.5.2001, s. 110.
6 KOM(2000) 782 lopullinen.

muukalaisvihaa.

(3) Neuvoston 15 päivänä heinäkuuta 1996 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella hyväksymää yhteistä toimintaa 96/443/YOS[7] rasismin ja muukalaisvihan vastaisesta toiminnasta on täydennettävä lainsäädäntötoimilla, joilla vastataan tarpeeseen lähentää jäsenvaltioiden lakeja ja asetuksia sekä poistaa pääasiassa jäsenvaltioiden oikeudellisten lähestymistapojen eroavuuksiin perustuvia esteitä tehokkaalle oikeudelliselle yhteistyölle.

(4) Vuoden 1996 yhteisen toiminnan ja muilla kansainvälisillä foorumeilla, esimerkiksi Euroopan neuvostossa, toteutettujen toimenpiteiden arvioinnin mukaan oikeudellisessa yhteistyössä on edelleen joitakin ongelmia, minkä vuoksi jäsenvaltioiden rikoslainsäädäntöjä on lähennettävä edelleen, jotta varmistetaan kattavan ja selkeän lainsäädännön täytäntöönpano rasismin ja muukalaisvihan torjumiseksi tehokkaasti.

(5) Rasismi ja muukalaisviha ovat uhka henkilöryhmille, joihin tällainen käytös kohdistuu. Rasismin ja muukalaisvihan osalta on määritettävä yhteinen rikoslainsäädännöllinen lähestymistapa Euroopan unionissa sen varmistamiseksi, että tietyntyyppinen käyttäytyminen säädetään rangaistavaksi kaikissa jäsenvaltioissa ja että näihin rikoksiin syyllistyneille tai niistä vastuussa oleville luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille määrätään tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia.

(6) Jäsenvaltiot toteavat, että rasismin ja muukalaisvihan torjuminen edellyttää kattavan kehyksen puitteissa toteutettavia erilaisia toimenpiteitä, eikä sitä voi rajata rikosasioihin. Tämä puitepäätös rajoittuu rasismin ja muukalaisvihan erityisen vakavien muotojen torjumiseen rikosoikeudellisin keinoin. Koska jäsenvaltioiden kulttuuriset ja oikeudelliset perinteet eroavat jossain määrin erityisesti tällä alalla, rikoslainsäädännön täydellinen yhdenmukaistaminen ei ole tällä hetkellä mahdollista.

(7) 'Syntyperällä' viitataan pääosin henkilöihin tai henkilöryhmiin, jotka polveutuvat henkilöistä, jotka voitaisiin tunnistaa tietyistä piirteistä (kuten rotu tai ihonväri), vaikka kaikkia näitä piirteitä ei välttämättä enää ole olemassa. Tällaiset henkilöt tai henkilöryhmät voivat siitä huolimatta joutua vihan tai väkivallan kohteeksi syntyperänsä vuoksi.

---

[7] EYVL L 185, 24.7.1996, s. 5.

(8) 'Uskonnolla' viitataan yleisesti henkilöihin, jotka määritellään heidän uskonnollisen vakaumuksensa tai maailmankatsomuksensa perusteella.

(9) 'Vihalla' tarkoitetaan rotuun, ihonväriin, uskontoon, syntyperään taikka kansalliseen tai etniseen alkuperään perustuvaa vihaa.

(10) Tämä puitepäätös ei estä jäsenvaltiota antamasta kansallisessa lainsäädännössään säännöksiä, jotka laajentavat 1 artiklan c ja d kohdan koskemaan rikoksia, jotka kohdistuvat jonkin muun perusteen kuin rodun, ihonvärin, uskonnon, syntyperän taikka kansallisen tai etnisen alkuperän mukaan määriteltyyn ihmisryhmään; tällaisia perusteita voivat olla esimerkiksi yhteiskunnallinen asema tai poliittiset vakaumukset.

(11) On varmistettava, että rasismiin ja muukalaisvihaan perustuvia rikoksia koskeva tutkinta ja syytetoimet eivät ole riippuvaisia tekojen uhrien tekemistä rikosilmoituksista tai heidän nostamistaan syytteistä, sillä he ovat usein erityisen haavoittuvaisia ja haluttomia oikeustoimiin.

(12) Rikoslainsäädännön lähentämisen pitäisi johtaa rasismiin ja muukalaisvihaan perustuvien rikosten torjumiseen tehokkaammin edistämällä täysimittaista ja tehokasta oikeudellista yhteistyötä jäsenvaltioiden välillä. Neuvoston olisi otettava huomioon alalla mahdollisesti esiintyvät vaikeudet tarkastellessaan tätä puitepäätöstä sen arvioimiseksi, edellyttääkö ala lisätoimenpiteitä.

(13) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa suunnitellun toiminnan tavoitetta, joka on tehokkaiden, oikeasuhteisten ja varoittavien rikosoikeudellisten vähimmäisseuraamusten määrääminen rasismiin ja muukalaisvihaan perustuvista rikoksista kaikissa jäsenvaltioissa, koska sääntöjen on oltava yhteiset ja yhteensopivat, vaan tavoite voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla, joten unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa tarkoitetun ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Viimeksi mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä puitepäätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.

(14) Yhteinen toiminta 96/443/YOS olisi kumottava, koska se on vanhentunut Amsterdamin sopimuksen, rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta 29 päivänä kesäkuuta 2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/43/EY[8] ja tämän puitepäätöksen hyväksymisen myötä.

(15) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 ja 11 artiklassa tunnustetut sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan II ja VI luvussa kuvatut periaatteet.

(16) Yhdistymisvapauden ja sananvapauden, erityisesti lehdistönvapauden ja muiden tiedotusvälineiden sananvapauden kunnioittamiseen liittyvät näkökohdat ovat johtaneet useissa jäsenvaltioissa menettelyyn liittyviin takeisiin sekä vastuun määrittämistä tai rajaamista koskevien erityissääntöjen antamiseen kansallisessa lainsäädännössä,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

Rasismiin ja muukalaisvihaan perustuvat rikokset

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että seuraava, tahallinen toiminta säädetään rangaistavaksi:

a) julkinen yllyttäminen väkivaltaan tai rotuvihaan, joka kohdistuu rodun, ihonvärin, uskonnon, syntyperän taikka kansallisen tai etnisen alkuperän mukaan määräytyvään ihmisryhmään tai tällaisen ryhmän jäseneen;

b) edellä olevassa a alakohdassa tarkoitettuun tekoon syyllistyminen levittämällä tai jakamalla julkisesti kirjoituksia, kuvia tai muuta aineistoa;

[8] EYVL L 180, 19.7.2000, s. 22.

c) kansainvälisen rikostuomioistuimen perussäännön 6, 7 ja 8 artiklassa määriteltyjen joukkotuhonnan, rikosten ihmisyyttä vastaan ja sotarikosten julkinen puolustelu, kieltäminen tai vakava vähätteleminen, joka kohdistuu rodun, ihonvärin, uskonnon, syntyperän taikka kansallisen tai etnisen alkuperän mukaan määriteltyyn ihmisryhmään tai tällaisen ryhmän jäseneen, kun teko on suoritettu siten, että se on omiaan yllyttämään väkivaltaan tai vihaan tällaista ryhmää tai tällaisen ryhmän jäsentä kohtaan;

d) 8 päivänä elokuuta 1945 tehdyn Lontoon sopimuksen liitteenä olevan kansainvälisen sotarikostuomioistuimen perussäännön 6 artiklassa määriteltyjen rikosten julkinen puolustelu, kieltäminen tai vakava vähätteleminen, joka kohdistuu rodun, ihonvärin, uskonnon, syntyperän taikka kansallisen tai etnisen alkuperän mukaan määriteltyyn ihmisryhmään tai tällaisen ryhmän jäseneen, kun teko on suoritettu siten, että se on omiaan yllyttämään väkivaltaan tai vihaan tällaista ryhmää tai tällaisen ryhmän jäsentä kohtaan;

e) Edellä olevan 1 kohdan soveltamiseksi jäsenvaltiot voivat säätää, että rangaistavaa on ainoastaan toiminta, joka on joko suoritettu siten, että se on omiaan häiritsemään yleistä järjestystä, tai toiminta, joka on uhkaavaa, alentavaa tai loukkaavaa.

f) Edellä olevan 1 kohdan soveltamiseksi viittaus uskontoon kattaa ainakin teon, jota käytetään tekosyynä tällaisten tekojen kohdistamiseen rodun, ihonvärin, syntyperän taikka kansallisen tai etnisen alkuperän mukaan määriteltyyn ihmisryhmään tai tällaisen ryhmän jäseneen.

2. Kun neuvosto tekee tämän puitepäätöksen, jäsenvaltio voi antaa lausuman siitä, että se säätää 1 kohdan c alakohdassa ja/tai d alakohdassa mainittujen rikosten kieltämisen ja vakavan vähättelemisen rangaistavaksi vain siinä tapauksessa, että näissä kohdissa mainitut rikokset on kyseisen jäsenvaltion kansallisen tuomioistuimen ja/tai kansainvälisen tuomioistuimen tai yksinomaan kansainvälisen tuomioistuimen lopullisella päätöksellä todettu.

2 artikla

Yllyttäminen ja avunanto

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että avunanto jonkin 1 artiklassa tarkoitetun teon suorittamiseen säädetään rangaistavaksi.

2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että yllyttäminen jonkin 1 artiklan c ja d alakohdassa tarkoitetun teon suorittamiseen säädetään rangaistavaksi.

3 artikla

Seuraamukset

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 ja 2 artiklassa tarkoitetuista teoista määrätään tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia rikosoikeudellisia seuraamuksia.

2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 artiklassa tarkoitetuista teoista määrätään rikosoikeudellisia seuraamuksia, joiden enimmäispituus on vähintään yhdestä kolmeen vuotta vankeutta.

4 artikla

Rasistiset ja muukalaisvihamieliset vaikuttimet

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että rasistisia ja muukalaisvihamielisiä vaikuttimia pidetään raskauttavina seikkoina tai vaihtoehtoisesti, että tuomioistuimet ottavat tällaiset vaikuttimet huomioon määrätessään rangaistuksia muista kuin 1 ja 2 artiklassa tarkoitetuista rikoksista.

5 artikla

Oikeushenkilöiden vastuu

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että oikeushenkilöt saatetaan vastuuseen sellaisesta 1 ja 2 artiklassa tarkoitetusta teosta, jonka on oikeushenkilön puolesta tai hyväksi suorittanut joko yksin tai oikeushenkilön toimielimen osana henkilö, jonka johtava asema oikeushenkilössä perustuu

a) toimivaltaan edustaa oikeushenkilöä, tai

b) toimivaltaan tehdä päätöksiä oikeushenkilön puolesta, tai

c) toimivaltaan harjoittaa valvontaa oikeushenkilössä.

2. Edellä olevassa 1 kohdassa jo tarkoitettujen tapausten lisäksi jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen, jos 1 kohdassa tarkoitetun henkilön harjoittaman ohjauksen tai valvonnan puutteellisuus on mahdollistanut sen, että oikeushenkilön alaisena toimiva henkilö on voinut suorittaa kyseisen oikeushenkilön puolesta tai hyväksi 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuja tekoja.

3. Se, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään oikeushenkilön vastuusta, ei estä rikosoikeudenkäyntiä sellaisia luonnollisia henkilöitä vastaan, jotka ovat tekijöinä tai avunantajina 1 ja 2 artiklassa tarkoitetuissa teoissa.

4. 'Oikeushenkilöllä' tarkoitetaan oikeussubjektia, jolla on oikeushenkilön asema sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaan, ei kuitenkaan valtioita tai muita julkisia elimiä niiden käyttäessä julkiseen valtaan liittyviä oikeuksia eikä julkisoikeudellisia kansainvälisiä järjestöjä.

6 artikla

Oikeushenkilöihin kohdistuvat seuraamukset

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti vastuulliseksi todettua oikeushenkilöä rangaistaan tehokkain, oikeasuhteisin ja varoittavin seuraamuksin, joihin kuuluu rikosoikeudellisia tai muita sakkoja ja joihin voi kuulua muita seuraamuksia, kuten

a) oikeuden menettäminen julkisista varoista myönnettyjen etuisuuksien tai tuen saamiseen;

b) tilapäinen tai pysyvä liiketoimintakielto;

c) oikeudelliseen valvontaan asettaminen;

d) tuomioistuimen määräys lopettaa toiminta.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti vastuulliseksi todettua oikeushenkilöä rangaistaan tehokkain, oikeasuhteisin ja varoittavin seuraamuksin tai toimenpitein.

7 artikla

Valtiosääntöön sisältyvät säännökset ja perusperiaatteet

1. Tämä puitepäätös ei vaikuta velvollisuuteen kunnioittaa perusoikeuksia ja noudattaa oikeudellisia perusperiaatteita, sananvapaus ja yhdistymisvapaus mukaan lukien, sellaisina kuin ne on vahvistettu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa.

2. Tämä puitepäätös ei velvoita jäsenvaltioita toteuttamaan toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa niiden yhdistymisvapautta ja sananvapautta, erityisesti lehdistönvapautta ja muiden tiedotusvälineiden sananvapautta koskevien perusperiaatteiden kanssa sellaisina kuin ne ilmenevät valtiosääntöperinteessä tai lehdistön ja muiden tiedotusvälineiden oikeuksia ja vastuuta sekä menettelyyn liittyviä takeita koskevien sääntöjen kanssa, jos kyseiset säännöt koskevat vastuun määrittämistä tai rajaamista.

8 artikla

Syytetoimien käynnistäminen

Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuja tekoja koskeva tutkinta tai syytetoimet eivät ole riippuvaisia tekojen uhrien tekemistä rikosilmoituksista tai heidän nostamistaan syytteistä ainakaan vakavimmissa tapauksissa, joissa teot on suoritettu kyseisen jäsenvaltion alueella.

9 artikla

Lainkäyttövalta

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet ulottaakseen lainkäyttövaltansa 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuihin tekoihin, jos

a) rikos on tehty kokonaan tai osittain jäsenvaltion alueella;

b) rikoksen on tehnyt jäsenvaltion kansalainen; tai

c) rikos on tehty sellaisen oikeushenkilön hyväksi, jonka kotipaikka on kyseisen jäsenvaltion alueella.

2. Vahvistaessaan lainkäyttövaltansa 1 kohdan a alakohdan mukaisesti kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että sen lainkäyttövaltaan kuuluvat myös tapaukset, joissa teot suoritetaan tietojärjestelmän avulla ja

a) rikoksentekijä suorittaa teon ollessaan fyysisesti jäsenvaltion alueella, jolloin asiaan ei vaikuta se, liittyykö tekoon jäsenvaltion alueella sijaitsevan tietojärjestelmän sisältämää rasistista aineistoa,

b) tekoon liittyy jäsenvaltion alueella sijaitsevan tietojärjestelmän sisältämää rasistista aineistoa, jolloin asiaan ei vaikuta se, suorittaako rikoksentekijä teon ollessaan fyysisesti jäsenvaltion alueella.

3. Jäsenvaltio voi päättää, ettei se sovella 1 kohdan b ja c alakohdassa vahvistettua lainkäyttövaltasääntöä tai että se soveltaa sitä vain tietyissä tapauksissa tai tilanteissa.

10 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään […][9].

[9] Kahden vuoden kuluttua puitepäätöksen tekemisestä.

2. Samaan päivämäärään mennessä jäsenvaltioiden on toimitettava neuvoston pääsihteeristölle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle kirjallisina antamansa säännökset, joilla saatetaan niille tällä puitepäätöksellä asetetut velvoitteet osaksi niiden kansallista lainsäädäntöä. Neuvosto arvioi viimeistään […][10] näiden tietojen ja komission kirjallisen kertomuksen pohjalta laaditun raportin perusteella, ovatko jäsenvaltiot toteuttaneet tämän puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet.

3. Neuvosto tarkastelee tätä puitepäätöstä ennen 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kolmen vuoden määräajan päättymistä. Tämän tarkastelun valmistelemiseksi neuvosto pyytää jäsenvaltioita ilmoittamaan, onko 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin rikoksiin liittyvässä oikeudellisessa yhteistyössä ilmennyt vaikeuksia. Lisäksi neuvosto voi pyytää Eurojustia toimittamaan raportin siitä, ovatko kansallisten lainsäädäntöjen erot aiheuttaneet alalla ongelmia jäsenvaltioiden välisessä oikeudellisessa yhteistyössä.

11 artikla

Yhteisen toiminnan 96/443/YOS kumoaminen

Kumotaan yhteinen toiminta 96/443/YOS.

12 artikla

Alueellinen soveltaminen

Tätä puitepäätöstä sovelletaan Gibraltariin.

[10] Viiden vuoden kuluttua puitepäätöksen tekemisestä.

13 artikla

Voimaantulo

Tämä puitepäätös tulee voimaan sinä päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja